

Skepparns på Näset 1925. Ladugården revs i slutet av 1970-talet.

Skepparns på Näset:

Paul Anton =
= Görans morfar.

Släktägd sedan 1696

Onsdagen den 6 juni i år redogjorde jag i denna spalt för en intervju med systrarna Gerd Larsson och Gunnel Christensson på det gamla frälsehemmanet Västergård i Västra Frölunda. De är ägare i nionde släktled och de enda som bor kvar i Västergården. Vid sina gårds- och släktforskningar har de funnit att nästan alla av den ursprungliga befolkningen runtomkring är släkt.

Systrarna har nu forskat vidare, och det är en imponerande släktavla de lyckats upprätta, alltför omfattande att redogöra för i denna artikel.

Denna omgång gäller Skepparns på Näset. Det har rätt oklarhet om vem denne Skepparn var. Ort-namnen i Göteborgs och Bohus län (OGB) skriver: "Skepparn tycks nu vara okänd". Men så är ej fallet.

Skepparns var en hemmansdel och hade enligt de nämnda forskningarna fått sitt namn av Anders Börjesson som är Gerds och Gunnels farfars morfar. Han kom från Sör-gården Hult i Askim, var född 1816 och gick bort genom en olyckshändelse 1884. Han var gift med Britta Persdotter som var född 1822 och avliden i barnsängsfeber 1859.

Men detta var inte de äldsta ägar-na. Den tidigast noterade är Lucia Nilsson som var född ca 1696 och gick bort av ålderdom 70 år gammal.

Gården kallades alltså inte ursprungligen för Skepparns. Men enligt lantmäterikontorets äldsta officiella karta i samband med Storskiftet 1778 fanns det tre hemman på Näset, nämligen Skepparns, Bengts och Gertruds, vilket senare kom att tillhöra Västergården.

Åka till sjöss

Skepparn visar sig ha gjort skäl för namnet. I Askims husförhörsbok har systrarna läst att Anders Börjesson fått tillåtelse att "åka till sjöss", d v s att bedriva sjöfart. Det var 1844. Hans jakt som låg i Björ-laviken hette Josefina. En enda last-förteckning är bevarad från den tiden. Enligt denna levererade jakten från Göteborg till olika kunder exempelvis 59 kannor olja, gryn i säcker och fat med olika innehåll.

Skepparns var en för den tiden förhållandevis stor gård på Näset. Man kan säga att den blomstrade på 1910-20-talen. Djurbesättning-en bestod då av 12-15 kor, 3 hästar, får och grisar. Fåren betade bl a på Klåholmen.

Gårdens siste jordbrukare var Gerds och Gunnels farfar Alfred Larsson, Skepparns Alfred, (1879-1952), gift med Gerda Gustavsson (1882-1923). De minns honom som en mycket generös man. Birger i Källevik har berättat att det inte fanns nån häst på hans gård. Hans far bad honom gå ner till Skepparns för att låna en häst. Birger träffade Alfred på gården och fram-forde sitt ärende.

— Du får låna tre hästar, sa Alfred.

Sommargäster

Göteborgs kommun växte och man insåg snart, att det inte längre var lönt med jordbruk. Skepparns förvandlades därför till ett riktigt sommarland — dock utan tingel-tangel — för göteborgare och andra

som sökte frisk luft och närheten av hav på 1940-talet. Skepparns beredde rum åt så många han kunde.

Runt gården bodde 15-16 familjer. De bodde i den gamla smedjan, i hönshus, i påbyggnad av vattenre-servoaren, i ladugårdsutrymmen, på vinden, i källaren, i salen och i två rum till i själva lägenheten. På markerna nere vid Smiths udde och Runsten Åkered arrenderades ut mark som folk kunde bygga en liten stuga på. Det rådde gemytliga förhållanden och en mycket trevlig samvaro mellan värdar och gäster.

Slakten samlas

Den stora vita mangårdsbyggnaden lät Alfred Larsson uppföra år 1900. En del reparationer och moderniseringar genomfördes 1917 och på 1950-talet.

Mangårdsbyggnaden såldes 1978 och lämnade därmed slakten. Alf-reds båda döttrar har byggt moder-na villor nära sitt barndomshem. Dottern Ingrid har byggt där källar-vinden låg, och dotter Svea på vat-tenreservoarens plats.

Ladugårdsbyggnaden revs i slutet av 1970-talet och på den platsen har Ingrids son byggt. Sveas båda döttrar och även dottern till Alfreds son Jarl har också hus nära gården. Alltså är en stor del av slakten samlad runt det gamla stället.

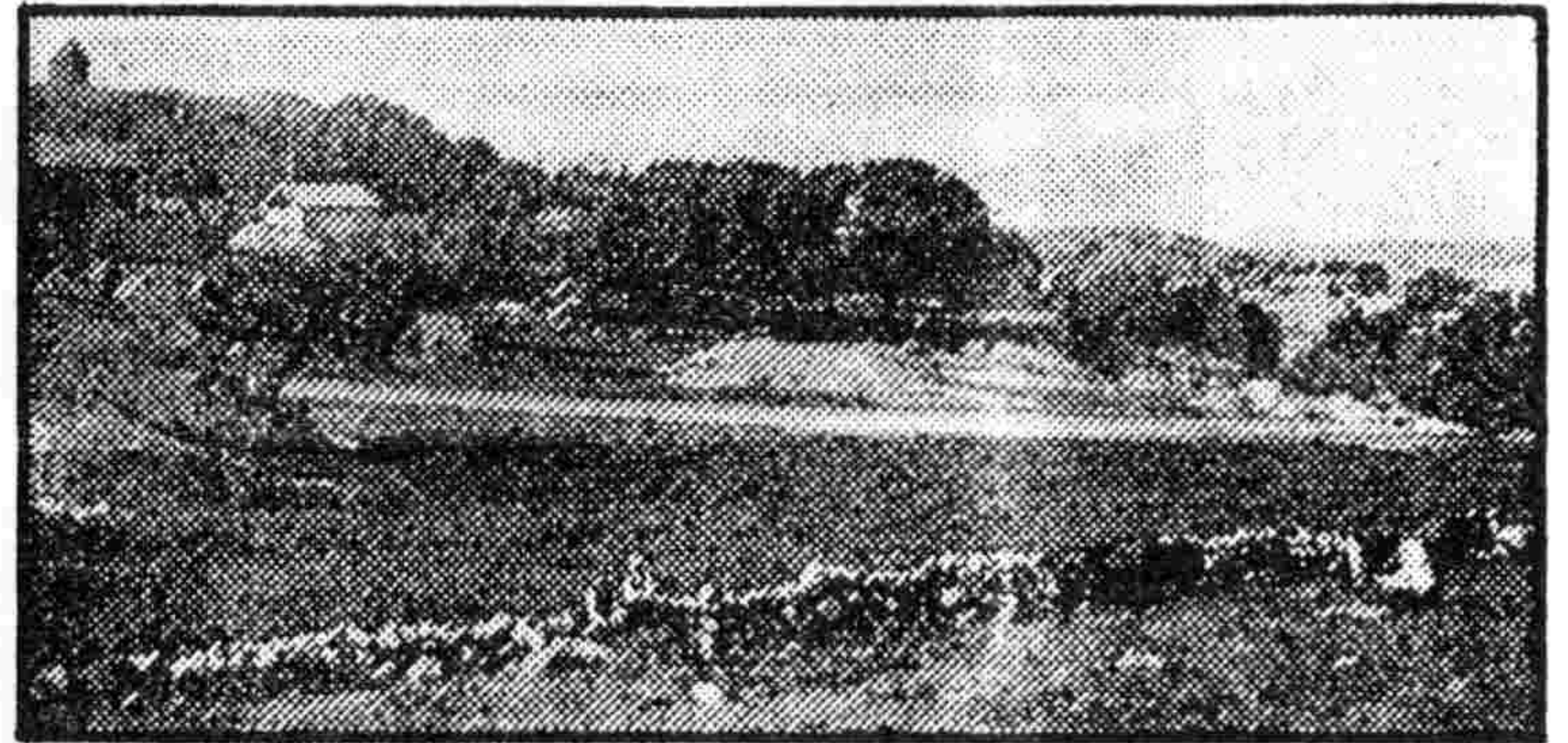
Där jakter, skonerter och fiske-båtar förr låg i Björlaviken ser man numera moderna bryggor och fritidsbåtar av alla modeller. På en del av Skepparns gamla strand-mark ligger nu Nåssets båtservice, och en av delägarna Kjell Larsson fullföljer där slaktens båttraditioner från farfars morfars Skepparns tid.

Företaget hette tidigare Jarlens varv. Jarlen var Gerds och Gunnels farbror.

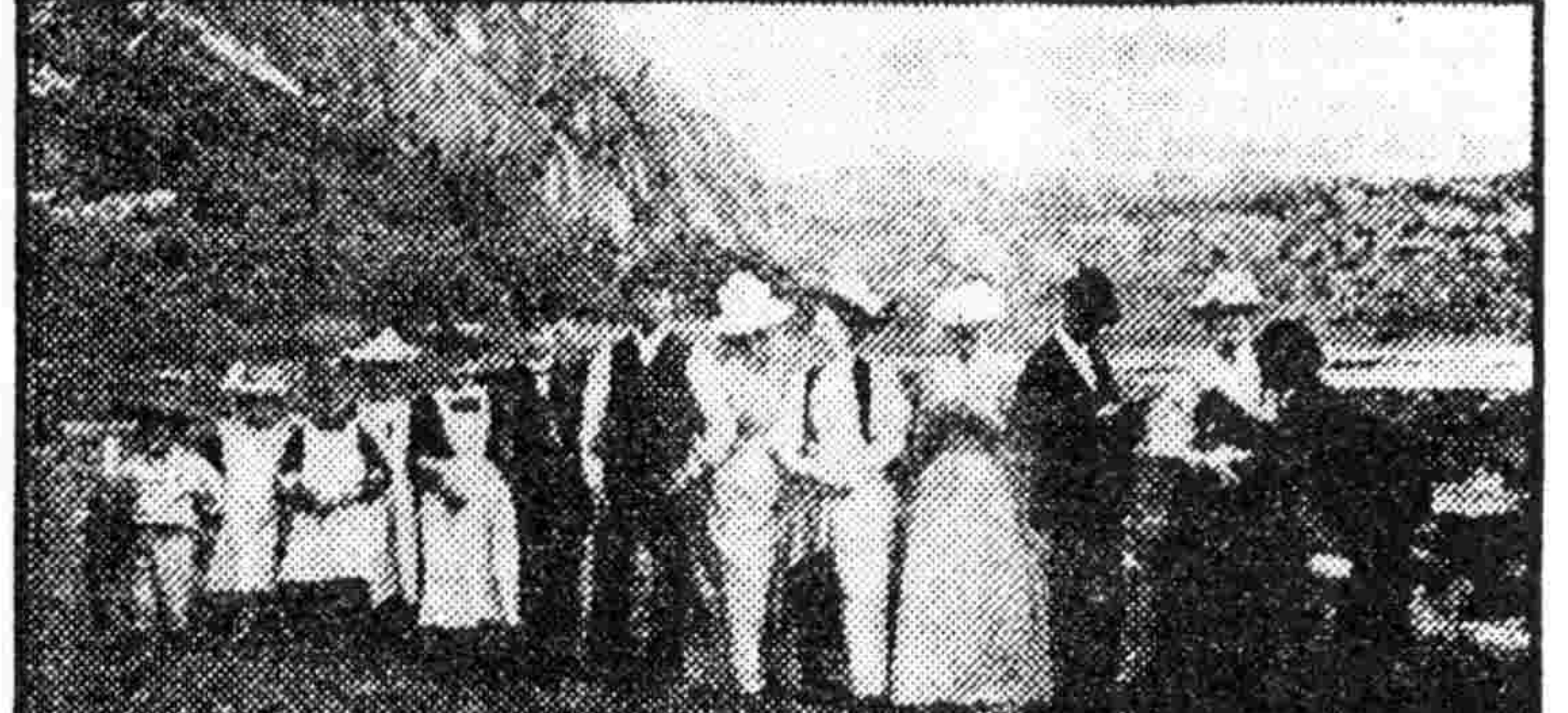
SVEN SCHÄNBERG

Skepparns Alfred förbereder tillsammans med sommargäster midsommar på 1940-talet.

Kvarnberget 1911. Kvarnen byggdes förmodligen av de berättande systrarnas farfars far Paul Anton. En stormig natt blåste ena vingen sönder. Nu är kvarnen borta, men folk kallar fortfarande kullen för Kvarnberget.

Sommardag 1896 nere vid Björlanda. Nr 6 från vänster farfar Alfred och nr 7 farfars far Paul Anton, skicklig smed och hantverkare.